

Pestprotocol en –beleid

1^e Openluchtschool
Cliostraat 40
1077 KJ Amsterdam

Mei 2018

Inhoudsopgave:

1.	Inleiding	3
2.	Wat is pesten?	3
2.1	Vormen van pesten	3
2.2	Signalen die kunnen duiden op pesten	4
3.	Aanpak pestgedrag op de 1 ^e Openluchtschool	4
3.1	5-sporen-aanpak	5
3.2	Gedagsregels op school	6
3.3	Stappenplan	6
4.	Pestformulier	7
5.	Vragenformulier A (gepeste)	8
	Vragenformulier B (pester)	9
	Voor ouders/ verzorgers	10
6.	Cyberpesten	12

1. Inleiding:

Op onze school proberen wij voor de kinderen een “veilig leefklimaat” te scheppen. Een veilig leefklimaat waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Pesten vormt daarin een bedreiging voor een plezierig werk- en leefklimaat op school. Daarnaast is pesten schadelijk voor de algemene ontwikkeling en vraagt onze aandacht als school, leerkracht en ouder. Onder pesten kan eveneens digitaal pesten worden verstaan. Deze vorm vraagt echter om aanpak waarbij de hulp van ouders essentieel is. De gevolgen zijn groter en het bereikt vaak een grotere populatie.

2. Wat is pesten?

Er is een verschil tussen pesten en plagen. Bij plagen zijn kinderen aan elkaar gewaagd. Bij pesten niet. We spreken van pesten als iemand herhaaldelijk wordt getreiterd en over een langere periode blootstaat aan negatieve acties van (een) ander(en). Pesten kan plaatsvinden op school, buiten school maar ook digitaal.

Bij pesten gaat het om een combinatie van:

1. Machtsverhouding: de gepeste is jonger, kleiner, minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid.
2. Schade: Er ontstaat lichamelijke- materiële- en of geestelijke schade.
3. Langdurig: Het pesten houdt niet na een keer op, maar gaat door over langere periode.
4. Herhaald: Het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op een slachtoffer gemunt heeft/hebben.
5. Opzet: De pester weet meestal dat hij pest maar gaat er (zoveel mogelijk buiten het zicht van leraren en leiding) bewust mee door.

2.1 Vormen van pestgedrag:

1. Verbaal pesten: Iemand uitschelden, bijnamen geven of bedreigen.
2. Sociaal pesten: Iemand buitensluiten.
3. Mentaal pesten: Iemand bedreigen of dingen laten doen. Dit soort pesterijen vindt meestal na schooltijd plaats.
4. Fysiek pesten: Iemand opzettelijk pijn doen door te schoppen, slaan, krabben, duwen aan haren trekken, enzovoort.
5. Materieel pesten: Iemand's spullen stelen, beschadigen of verstoppen.
6. Digitaal pesten: Dit is een vorm van pesten die via de sociale media “gespeeld” wordt. Het gaat dan om het versturen van vervelende berichten over een persoon, via Facebook, Instagram, Twitter, WhatsApp, enz.

2.2 Signalen die kunnen duiden op pesten:

Zonder dat een kind letterlijk zegt dat hij/zij gepest wordt, kunnen de onderstaande signalen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze.
- Tijdens de pauze bij de pleinwacht staan.
- Een spel is “toevallig” steeds net begonnen als hij/zij erbij komt.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Een kind wil, op school, niet graag buiten spelen.
- Zuchten, piepen, steunen van andere kinderen als het betreffende kind een idee oppert dat wel geaccepteerd zou worden als een ander kind het idee aangedragen zou hebben.
- Als andere kinderen alles stom vinden van het betreffende kind. Als zij over hem/haar roddelen en/of negatief reageren op zijn/haar fouten/antwoorden.
- Het kind niet meer naar school wil of aangeeft zich ziek te voelen.
- Het kind prikkelbaar is.
- Nooit uitgenodigd wordt voor partijtjes van klasgenoten.
- Met niemand na schooltijd afspreekt.

65% van de kinderen vertelt niet thuis dat hij gepest wordt. Bij een of meerdere signalen, zoals hierboven geschreven, kan gedacht worden aan pesten. Vraag je vermoeden na bij het kind en onderneem actie. Mocht het kind ontkennen, biedt dan je hulp aan en zeg dat hij/ zij altijd bij je terecht kan.

3. Aanpak pestgedrag op de 1^e Openluchtschool:

We werken preventief aan pesten door structureel aandacht te geven aan sociale omgangsnormen en de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen bij ons op school. Hiervoor gebruiken wij de Goed Gedaan methode en de Competentietraining.

Tevens worden er in het begin van het schooljaar afspraken gemaakt en omgangsregels opgesteld. Wij willen pesten in een vroeg stadium stoppen. Dit doen wij door kinderen tijdig “nee” en “stop” te leren zeggen. Daarnaast zetten wij bemiddeling van anderen in als het pesten niet stopt.

- Dit vraagt van pesters en meelopers dat zij “nee” en “stop” van anderen leren respecteren en daadwerkelijk stoppen.
- Dit vraagt van omstanders dat zij leren om zonder geweld tussenbeiden te komen, de “dader” durven aanspreken en hulp van volwassenen in kunnen schakelen.
- Dit vraagt van de leerkrachten dat zij pesten en de hulpvraag van leerlingen en ouders serieus nemen.

Dit pestprotocol geeft aan hoe wij omgaan met de verschillende betrokkenen binnen een pestsituatie. Wij onderscheiden 5 betrokkenen.

1. School/ leerkracht
2. Ouders
3. Gepeste
4. Pester
5. De groep (zwijgende middengroep)

Wij gaan uit van een 5-sporen-aanpak. Zoals hieronder beschreven.

3.1 5-sporen-aanpak:

School/leerkracht:

- Onze school werkt structureel aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. We werken met de Goed Gedaan-methode en de Competentietraining.
- De school staat open voor datgene wat kinderen en ouders inbrengen rondom pesten.
- Er zijn 2 contactpersonen die aanspreekpunt zijn voor de ouders en kinderen, wanneer zij zaken in vertrouwen willen melden.
- School kan een adviserende rol spelen in het doorverwijzen naar externe instanties. Bijvoorbeeld ter ondersteuning van de sociale weerbaarheid en het vergroten van competenties.
- Bij het signaleren van een pestsituatie onderneemt de groepsleerkracht het initiatief om het stappenplan “stop pesten” te starten.
- Leraren surveilleren in de pauze en zijn alert op pestgedrag.
- Het onderwerp pesten wordt in de groep regelmatig aan de orde gesteld.
- Aan het begin van het schooljaar worden er, per groep, omgangsregels opgesteld.
- Informatie over pesten is te vinden op de volgende website: www.stichtingechelon.nl/pesten

Ouders

- Wij verwachten van ouders dat zij het belang van de aandacht voor pestproblematiek onderschrijven.
- Wij gaan ervan uit dat wij problemen gezamenlijk signaleren, aanpakken en oplossen.
- Wij verwachten dat ouders signalen van pesten melden bij de leerkracht.
- School licht betrokken ouders in wanneer in een groep nodige acties worden ondernomen.
- Pesten buiten school kan zijn weerslag hebben op de schoolse situatie. Ook in dit geval kan het besproken worden met school.
- Mocht een leerling het pestformulier mee naar huis krijgen, verwachten wij dat dit serieus gelezen wordt en ondertekend terug naar school komt.
- Voor ouders is er ondersteunende informatie verkrijgbaar op de volgende website: www.stichtingechelon.nl/pesten

De gepeste

- Wij hopen dat het gepeste kind melding maakt. Samen met de leerkracht wordt er naar oplossingen gezocht.
- Wij verwachten dat het gepeste kind open staat voor de hulp die school biedt. Wij beogen het vergroten van de sociale weerbaarheid en daarbij kunnen eventueel ook andere instanties betrokken worden.
- Bij aanhoudend pesten kan gevraagd worden om het pestformulier in te vullen. Het formulier van de “pester” wordt daarna doorgelezen en een kopie van beiden gaan mee, ter ondertekening, naar huis.

De pester

- Wij verwachten dat de pester zich houdt aan de schoolregels.
- Hij/Zij wordt aangesproken op zijn/haar gedrag als dit niet het geval is. Daarnaast wordt de pester bewust gemaakt van de gevolgen van zijn/haar pestgedrag.
- Bij aanhoudend pesten wordt het stappenplan “stop pesten” ingezet.
- Bij toegebrachte schade, in welke vorm dan ook, wordt de pester gevraagd mee te denken in een oplossing om dit ongedaan te maken.
- Wij verwachten dat de pester zich coöperatief opstelt in een aanpak om de peestsituatie op te lossen.
- Wij proberen de pester te ondersteunen in het vergroten van zijn/haar sociale competenties. Eventueel worden daarbij externe instanties ingeschakeld.
- Bij aanhoudend pesten kan gevraagd worden om het pestformulier in te vullen. Het formulier van de gepeste wordt doorgelezen en een kopie van beiden gaat, ter ondertekening, mee naar huis.

Groep (de zwijgende middengroep)

- In iedere groep wordt aandacht besteed aan groepsregels/ afspraken.
- Wij verwachten dat elke leerling zich aan die regels houdt.
- De groep wordt duidelijk gemaakt dat toekijken bij pesten niet aanvaardbaar is.
- Als groep ben je onderdeel van het pestprobleem en je bent samen verantwoordelijk voor de sfeer in de groep.
- Leerlingen leren dat, als er gepest wordt, dit wel verteld mag worden aan de leerkracht. Dit is geen klikken.

3.2 Gedragsregels op school:

Wij vinden dat iedereen zich binnen en buiten de school veilig moet voelen. Daarom zeggen wij “nee” tegen pesten. Wij houden ons aan de volgende regels:

1. Ik doe mee.
2. Ik deel met jou.
3. Ik luister naar jou.
4. Ik help jou.
5. Ik laat alles en iedereen heel.

3.3 Stappenplan

Bij een peestsituatie gaan we uit van de volgende stappen:

Na iedere stap, mocht de situatie zijn opgelost, kan uit het stappenplan gestapt worden.

1. Het gepeste kind probeert het zelf op te lossen.
Zegt: “hou op, dit vind ik niet leuk”
Zegt: “hou op, heb je me niet gehoord?”
Zegt: “als je niet ophoudt ga ik naar de meester of juf.

2. Het gepeste kind/ouders neemt/nemen contact op met de groepsleerkracht. Deze spreekt de pester aan op zijn gedrag. Bij aanhoudend pesten worden vragenformulieren A en B ingevuld.
3. De ouders van de pester en de gepeste worden op de hoogte gesteld. Vragenformulieren (indien gebruikt) getekend retour naar school.
4. Evt. wordt de pestsituatie in de groep besproken. Dit kan ook anoniem.
5. De directie wordt van de situatie op de hoogte gesteld.
6. De directie overlegt met beide partijen en zoekt een oplossing. In sommige gevallen is het scheiden van beide partijen nodig. Dit kan door plaatsing in een andere groep of door schorsing (in ernstige gevallen).
7. De ouders nemen contact op met de contactpersonen van school.
8. Ouders worden verwezen naar bevoegd gezag of de vertrouwenspersoon.

1. Pestformulier.

Bij aanhoudende pestsituaties kan gebruik gemaakt worden van het pestformulier. Er zijn 2 vragenlijsten. Een die wordt ingevuld door de pester (vragenlijst B) en de ander die door de gepeste (vragenlijst A) ingevuld wordt. Hierin wordt concreet beschreven wat er gebeurd is. Voordat de pester het formulier invult, leest hij eerst wat er in vragenlijst A geschreven staat.

Beide partijen lezen elkaars ingevulde formulier. Een kopie van beide formulieren gaat mee naar de ouders en moeten, ondertekend, op school ingeleverd worden. Dit formulier is goed te gebruiken vanaf groep 5. Soms is het handig om, als leerkracht, samen met de leerling dit formulier in te vullen.

Het doel is om beide partijen objectief naar de situatie te laten kijken en zo van elke situatie te leren. Doordat beide ouders de formulieren onder ogen krijgen, krijgen zij een objectiever beeld van de situatie. Daarnaast vergroot het de betrokkenheid en uiteindelijk de kans van slagen om de situatie aan te pakken.

Vragenlijst A

Naam:

Datum:

groep:

Door wie word jij gepest?:en.....en.....
Hoe word je gepest? uitlachen/ uitschelden/ je mag niet meedoen/ leugens over je vertellen/ spullen afpakken/ spullen stukmaken/ via berichten (mobiel)/ bang maken/ lelijke dingen zeggen/ aanraken of beetpakken/ slaan/ laten struikelen/ duwen/ schoppen/ iets anders, namelijk.....
Waar word je gepest? in de klas/ in de school/ op het plein/ buiten de school Wanneer word je gepest?: Voor schooltijd/ in de pauze/ tijdens de les/na schooltijd.
Wat is er gezegd? (iets over je haar/ bril/kleding).....
Waarom?
Wie hielp jou?
Wie is je vriend(din)?
Tegen wie heb je gezegd dat je gepest wordt?: (meester/ juf/ directeur/ vriendje /papa mama/ niemand)
Weten je ouders dat je gepest wordt? Ja/ nee
Heb je klachten? Huilen/ slecht slapen/ bang/ pijn/ geen zin in school
Zijn er spullen van je afgepakt of kapotgemaakt? Ja/ nee
Wat heb je zelf gedaan? Terugschelden/ terugslaan of schoppen/ weglopen/ uitlachten/ iets anders namelijk:.....
De pester moet: gestraft worden/ ophouden/
Heb je zelf weleens gepest: ja/ nee/ omdat:
Wil je er met iemand over praten? Ja/ nee/ weet ik niet. Met wie?
Wil je dat er in de klas over gesproken wordt? Ja/ nee/ weet ik niet

Lees de vragen nog een keer door.

Heb je alles eerlijk ingevuld zonder dingen te verzinnen of erger te maken?

Heb je een fout gemaakt, vraag dan een nieuw formulier en vul deze dan nog een keertje in.

Ik heb GEEN fouten gemaakt en heb EERLIJK antwoord gegeven zonder iets te verzinnen.

Naam ouder:

Datum:

Handtekening:

Vragenlijst B

Op onze school is pesten niet toegestaan. Toch wordt er verteld dat jij gepest hebt.

Naam:

Datum:

groep:

Heb je formulier A doorgelezen? Ja/ nee
Staan er dingen in die waar zijn? Ja / nee
Wat is WEL waar:.....
Wat is NIET waar:
Is er een reden waarom je pest?
Is er iemand die met je meepest? Ja/ nee Wie:.....
Vind je pesten leuk: ja/ nee
Waarom pest je juist dit meisje of deze jongen?.....
Hoe kunnen we het pesten stoppen?.....
Wil je helpen het pesten te stoppen: ja/ nee Omdat:.....
Wat moeten we doen als het pesten doorgaat?.....
Je weet dat pesten niet mag, waarom doe je het dan toch? Ik vind het stoer/ ik vind het leuk/ het geeft je macht/ je wilt de baas zijn/ daardoor zijn anderen bang voor jou/ daardoor luisteren anderen naar jou/ Omdat:
In vragenlijst A heb je gelezen hoe iemand zich voelt als hij/zij gepest wordt. Wat vind jij daarvan?
Is dit de eerste keer dat je dit formulier invult? Ja/ nee
Je wordt nu extra in de gaten gehouden op school. Wat vind je daarvan?

Lees je antwoorden nog een keer door. Klopt alles wat je hebt opgeschreven? Heb je een fout gemaakt vraag dan een nieuwe vragenlijst.

Ik heb GEEN fouten gemaakt en heb EERLIJK antwoord gegeven zonder iets te verzinnen.

Naam ouder:

Datum:

Handtekening:

Voor ouders/ verzorgers

Uw zoon/dochter is betrokken geweest bij een pestincident. Ons beleid is dat beide partijen een vragenformulier invullen. Uw zoon/dochter heeft dat ook gedaan, alsmede de partij die eveneens betrokken is geweest bij het incident.

Incidenten als deze kunnen wij niet altijd voorkomen, maar met uw hulp kunnen wij ze wel stoppen. Wij vertrouwen erop dat u dit incident met uw kind bespreekt.

Wilt u zo vriendelijk zijn deze vragenlijsten ter kennisgeving door te lezen en te ondertekenen. Uw kind kan ze de eerstvolgende schooldag bij zijn/haar leerkracht inleveren.

Ouders/verzorgers van.....

Heeft u behoefte aan een gesprek met school: ja/ nee

Heeft u behoefte aan hulp vanuit school? ja/ nee

Datum:..... Handtekening:

Deze vragenlijsten worden vertrouwelijk behandeld en opgeslagen in het leerlingendossier.

6. Cyberpesten

Algemene definitie

Cyberpesten is het systematisch kwetsen of bedreigen van personen via e-mail en Internet of bedreigen of lastigvallen via chatprogramma's.

De meest voorkomende vormen van digitaal pesten zijn:

- het versturen van anonieme mailtjes of berichtjes
- schelden via Instagram, Messenger, MSN of Whatsapp
- een foto of filmpje van iemand op internet plaatsen zonder diens toestemming
- pesterijen op sociale netwerken of in games zoals bijvoorbeeld HABBO Hotel, SIMS of Fortnite

Toelichting

Cyberpesten gebeurt vaak anoniem. De daders voelen zich veilig en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn. Cyberpesten is directer en harder dan "gewoon" pesten. Omdat dader en slachtoffer niet in direct contact met elkaar staan, verschuiven hierdoor grenzen en gaat de dader verder omdat deze zich niet geremd voelt. Het slachtoffer voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten, want hij is nergens vrij; niet op school en ook niet thuis.

De impact van cyberpesten is veel groter dan bij gewoon pesten, omdat er veel meer mensen zijn die via het internet kennis kunnen nemen van het cyberpesten.

Wat kan de school doen om cyberpesten tegen te gaan?

Hoofdregel:

Wat je niet rechtstreeks tegen iemand durft te zeggen, schrijf je ook niet in een bericht. Wat je offline niet doet, moet je online ook niet doen!

Preventie:

- Belangrijk is om op school het onderwerp bespreekbaar te maken en goede regels op te stellen voor het gebruik van het internet en mobieltjes.
- Geef ouders, leerkrachten, maar ook kinderen voorlichting over dit onderwerp. Dit kan bijvoorbeeld door een avond te organiseren of een themaweek voor de kinderen.

Kinderen bewustmaken van het belang van privacybescherming op het internet:

- Geef nooit persoonlijke informatie door op internet, zoals namen, adressen en telefoonnummers tenzij je leerkracht daarvoor toestemming geeft.
- Vertel meteen aan je leerkracht als je informatie tegenkomt waardoor je je niet prettig voelt of waarvan je weet dat dat niet hoort.
- Leg nooit verdere contacten met iemand zonder toestemming van je leerkracht.
- Verstuur bij e-mail berichten nooit foto's van jezelf of van anderen zonder toestemming van de leerkracht.
- Beantwoord nooit e-mail waarin je gepest wordt of waarbij je je niet prettig voelt en meld dit meteen bij je leerkracht.
- Spreek van tevoren met je leerkracht af wat je op internet wilt gaan doen.
- Neem zo min mogelijk deel aan groepsgesprekken bij bijvoorbeeld Whatsapp.

Hoe gaan wij op school met cyberpesten om?

Het cyberpesten vindt grotendeels plaats buiten de school, waardoor direct ingrijpen moeilijk is voor leerkrachten. Dat betekent niet dat de school zich daarom afzijdig kan houden. De gevolgen van digitaal pesten kunnen van invloed zijn op het sociale klimaat in de klas.

- Als er signalen komen van leerlingen, dat deze vorm van pesten voorkomt, nemen wij deze serieus. Cyberpesten wordt bespreekbaar gemaakt in de groep.
- De groepen 7 en 8 werken met het programma WhatsHappy van Kennisnet.
- We nemen als school duidelijk stelling tegen het pesten: dit geeft slachtoffers het gevoel dat ze gesteund worden en pesters het idee dat ze in de gaten gehouden worden en dat hun acties worden afgekeurd. Voor leerlingen die gepest worden is het belangrijk dat er een vertrouwenspersoon is bij wie ze terecht kunnen met hun problemen. We hebben op school 2 vertrouwenspersonen. Onze gymjuf Suzanne en juf Paula.
- We informeren ouders tijdens ouderavonden over de minder leuke kanten van het digitale tijdperk. Ze leren dat bij het voorkomen van cyberpesten een belangrijke rol is weggelegd voor de ouders van leerlingen: zij zijn de enigen die thuis het internetgebruik van hun kinderen in de gaten kunnen houden.

Bijscholing:

Leerkrachten dienen op de hoogte te zijn van de technische mogelijkheden, de gevaren en risico's van het internet. Leerkrachten zijn een belangrijke factor in de aanpak van cyberpesten, omdat deze nieuwe vorm van pesten vaak in het verlengde ligt van het (sterk schoolgerelateerde) klassieke pesten. Het team is op de hoogte van de laatste ontwikkelingen op internet en besteedt er in de klas regelmatig aan dacht aan.